

DR. DOMONKOS JÁNOS
ny. iskolaigazgató
Budapest

A kámoni Mária-kápolna, Szombathely egyedülálló műemléke

Jelenkori történelmünk szép példája, e szépen felújított temetőkápolna, története egyedülálló.

Az I. világháború alatt Szombathely szélén működött egy (az épületek színéről) fehér barakkoknak nevezett szükségkórház, benne az Osztrák-Magyar Monarchia több ezredének sebesülteit gyógyultak. Az orvosok, ápolók között voltak hadifoglyok is. A sebesültek lelki gondozására épült ez a fatemplomocska Andráskey Ede építész-mérnök tervei alapján. Elkészítésében a monarchia katonái mellett szlovénok, lengyelek is részt vettek. A háború után a kápolnát Andráskey Ede – egy később Szombathely részévé vált falucska – Kámon bírájának, Nandai Ferencnek ajándékozta. A kalandos úton elszállított kápolna közel 70 évig a kámoniak temploma volt, míg 2004-ben végső (harmadik) helyére nem került a Szombathelyi Hősök Temetőkertjében. A kápolna a szombathelyiek emlékeztetésére, mint a lengyelek által épített templom él. A háborút követő Trianoni békeparancsot követően ugyanis sorstársként egyedül csak évezredes szövetségesünkre, a lengyelekre gondolhattunk.

Átszállításkor 3 pár erős lovat fogtak az egymáshoz csatolt teherszállító szekerek elé. Napokig jött a szállítmány. Végül csigákkal, emelőkkal vették le a fa-kápolnát a szállító eszközről. Beton alapzatra helyezték. A meglévő harangtoronyra vágtak egy ajtót a kápolnába való bejáráshoz. Évtizedekig Rácz István bácsi volt a sekrestyés és harangozó. Mária tiszteletére rendezték be a kápolnát, ezért a kámoni búcsúkor (szept. 12-ét követő vasárnap) hagyományosan ünnepi szentségimádást, istentiszteleteket tartottak. A két világháború közt évről évre – Szent Vid napján – népes zárandoklat szokott indulni gyalogosan a kámoni kápolnától a Kőszegi hegységben található Szent Vid templomba, Velembe. A búcsújárók egy nap alatt tették meg az utat oda-vissza. Estefelé hazaútban Perenye, Nagygyéncs, Herény és végül Kámon falvak harangszava fogadta őket.

Visszatérve a kámoni Mária kápolna történetére:

A kápolna eredetijét – Szombathely mai VII. kerületében – a kámoni városrészben, néhány évvel ezelőtt le kellett bontani, ugyanis útépítés során, útkorrekcióra került sor, és ez a művelet megpecsételte az épület létét, legalábbis kámoni létét. Ekkor gondolta a Vas megyei Temetkezési Vállalat vezetője, dr. Andor Ferenc igazgató, hogy szívesen fogadná a legnagyobb sírkertjük szomszédságába az épületet, mégpedig a hősi temető mellé. Ott, ahol megannyi nép fia talált békét e földben: az I. és II. világháborúk hősi halottai, magyarok és nem magyarok. Ide települhet át, újjáépülve a közelükbe az említett útkorrekció okán elbontott kámoni kápolna. Az elhatározást tett, összefogás követte! Végül is – sok nehézséget leküzdve – 2004 októberének végén, még a Mindenszentek napja előtt megtarthatták a püspöki szentmisével egybekötött kápolnaszentelést – amelyen e sorok írója is részt vett –, a nemes veretű épület tehát Szombathelyen a Jáki úti temető Hősi parcellájában található.

A szertartás után dr. Kaczmarek János városi jegyzővel beszélgettem részben lengyel származása és a kápolnának felajánlott értékes oltárképe okán. Wojciech Kaczmarek az I. világháborúban, galíciai lengyelként harcolt a közös hadseregben a szerb fronton. Szombathe-

lyi leszármazottja dr. Kaczmarski János az ő emlékére készítette a szép festményt Szántó István szombathelyi festőművésszel.

Az oltárképen a lengyel királynő, Szent Hedvig (Jadvig), Nagy Lajos magyar király leánya, találkozik a száz évvel korábban élt Szent Kingával és Boldog Jolánnal, IV. Béla magyar király gyermekeivel. A találkozó elképzelt, de csodálatos. A 3 magyar királylány, a lengyel keresztények 3 szent asszonya. Szent Kinga XII. Ince pápa rendelkezése szerint Lengyelország egyik védőszentje. Boldog Jolán a szegények, betegek és árvák istápolója, míg Szent Hedvig a litvánok és a ruténok apostoli térítője. Ők hárman az évezredes lengyel-magyar testvériség keresztény jelképei. A remekbe szabott képből 3 változat készült. Az első Szombathely-Herény plébániatemplomában látható. A második – Szent Kinga csodatételének egyik helyszínén – a sóbányáiról híres, kárpátaljai Aknaszlatina városka templomában tekinthető meg, míg a harmadikat, a legnagyobbat a Hősi kápolna kapta.

SZERZŐINK, MUNKATÁRSAINK FIGYELMÉBE!

Tisztelettel kérjük szerzőinket, hogy kéziratukat a szerkesztőség címére küldjék: 6725 Szeged, Hattyas sor 10. A borítékra feltétlenül írják rá, hogy *kézirat*. Csak „gépel”, 8–10 lapnál nem nagyobb terjedelmű kéziratokat fogadunk el. A kéziratot jól áttekinthető kettes sortávolsággal, normál géppapíron, a „gépelési hibák” gondos javításával, a felhasznált szakirodalom pontos feltüntetésével (szerző, cím, hely, kiadó, lapszám) kérjük. A közérthetőség megkívánja azt is, hogy az elkerülhetetlen idegen szakkifejezések magyar megfeleléséről, értelmezéséről se feledkezzünk meg. Kérésünk az is, hogy a szövegbe iktatott rajzos, ábrás, illusztrációs megoldásoktól lehetőleg tekintsünk el.

Azoktól a szerzőktől, akik megfelelő feltételekkel rendelkeznek, számítógéppel írt kéziratot kérünk lemezen és nyomtatva is.

Nagyon fontos, hogy külön lapra írják föl *beosztásukat, munkahelyük, iskolájuk pontos nevét, helyét*, valamint *irányítószámot* lakcímüket.

Felhívjuk továbbá szerzőink figyelmét, hogy másodközlésre nem vállalkozunk. Szerkesztőségünknel is érvényes az az általános gyakorlat, hogy kéziratot nem őrzünk meg és nem is küldünk vissza.